Europeiska kommissionen

EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv

för natur och människor i Europa

NATURA 2000

Miljö

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för miljö

Författare: Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Bryssel
Kommissionssamordnare: Sylvia Barova, Europeiska kommissionen, enhet B.3 ”Natura 2000”, 1049 Bryssel, Belgien
Grafisk utformning: NatureBureau, Förenade kungariket (www.naturebureau.co.uk)

Mer information om Natura 2000 finns på: http://ec.europa.eu/environment/nature

Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar på dina frågor om Europeiska unionen.

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Varken informationen eller samtalen kostar i regel något
(men vissa operatörer, telefonkiosker och hotell kan ta betalt för samtalen).

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på internet via Europa-servern (http://europa.eu).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015

ISBN 978-92-79-45627-5
doi:10.2779/172336

© Europeiska unionen, 2015
Kopiering tillåten med angivande av källan.
För kopiering eller användning av dessa foton krävs tillstånd direkt från upphovsrättsinnehavaren.

Printed in Belgium
Tryckt på återvunnet papper som tilldelats gemenskapens miljömärke för grafiskt papper (www.ecolabel.eu)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

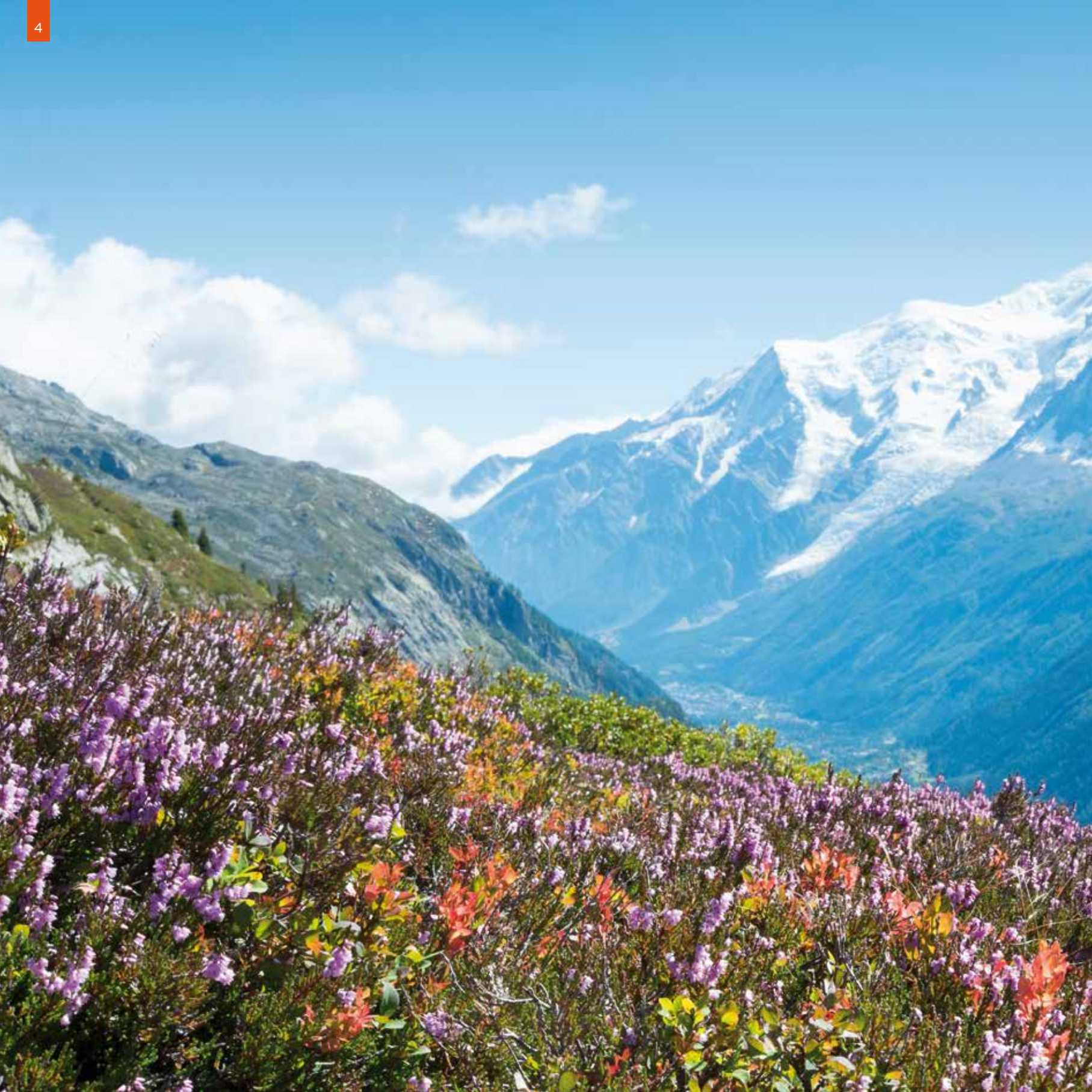
4–5 Europas biologiska mångfald – ett rikt naturarv
6–7 En ovärderlig resurs för samhället
8–9 Hotet mot Europas biologiska mångfald

10–11 EU:s naturlagstiftning – ett unikt partnerskap
12–13 Omfattning och mål
14–15 Grundläggande krav
16–17 Artskydd

18–19 Natura 2000-nätverket – ett samordnat ekologiskt nätverk
20–21 Fastställande av områden
22–23 Förvaltning av Natura 2000-områden
24–25 Natura 2000 – en del av ett levande landskap

26–27 Att främja en hållbar utveckling
28–29 Natura 2000 medger nya planer och projekt
30–31 Att investera i framtiden för naturens och människornas bästa
32–33 Utmaningar inför framtiden

35 Mer information och medverkande fotografer

Europas biologiska mångfald – ett rikt naturarv

Europa omfattar mindre än fem procent av planetens landmassa. Men trots sin blygsamma storlek finns här en enorm mångfald av vilda växter, djur och landskapstyper, som i många fall inte finns någon annanstans i världen.

Europas natur är verkligt unik, hela vägen från Alpernas grönskande ängar till Atlantkustens vindpinade sanddyner, och från Centraleuropas överdådiga bokskogar och Nordens vidsträckta torvmossar till Medelhavets kristallklara vatten.

Blomstrande äng på Mont Blancs sluttningar i Frankrike.

En ovärderlig resurs för samhället

Skillnader i klimat, topografi och geologi ligger bakom mycket av den biologiska mångfalden. Även vårt långvariga samröre med naturen har spelat in. Det finns inte många ställen i världen som har så varierande, omväxlande och lokalt unika djur- och växtlivsmiljöer och kulturlandskap, så nära sammanflätade på en så liten yta.

Genom att skydda vårt naturarv ser vi till att den rika mångfalden av växter, djur och livsmiljöer i Europa bevaras för kommande generationer. Detta är också viktigt för vår ekonomi och vårt välbefinnande.

Välfungerande ekosystem innebär inte bara ett stort antal viktiga samhällsekonomiska fördelar i form av livsmedel, rent vatten och en god jordmån. De är också en stor inkomstkälla för ett oräkneligt antal människor i hela Europa som tillvaratar naturresurserna på ett hållbart sätt.

Dewerstone-skogen, Devon, England, Storbritannien. Välmående skogar ger inte bara bättre luft och bättre jord, utan absorberar också stora mängder koldioxid, som är den främsta orsaken till klimatförändringar.

Hotet mot Europas biologiska mångfald

Stora framsteg har gjorts i arbetet för att skydda Europas biologiska mångfald de senaste tjugo åren, men mycket återstår ännu att göra. Även om djurarter inte utrotas i lika snabb takt som på andra kontinenter löper 25 procent av de europeiska djurarterna risk att utrotas, och även vanliga arter påverkas negativt när lämpliga livsmiljöer hela tiden går förlorade.

Den senaste inventeringen av EU:s landområden visar att konstgjorda områden, som uppkommer genom utbredd stadsbebyggelse, industriell utveckling och nya infrastrukturer, håller på att breda ut sig snabbt över hela Europa. Detta sker ofta på bekostnad av värdefulla naturområden, särskilt våtmarker och gräsmarker som redan tidigare har drabbats hårt. De kvarvarande livsmiljöerna isoleras alltmer från varandra, i så stor utsträckning att nästan en tredjedel av EU:s territorium nu är i hög grad eller till viss del uppstyckad.

På senare tid har klimatförändringen blivit mycket bekymmersam för människor och för den biologiska mångfalden. Det har även den ständiga spridningen av invasiva arter som tränger ut våra lokala växter och djur. Andra hot mot naturen är föroreningar, kortsiktigt utnyttjande av naturresurser och nedläggning av jordbruk.

De potentiella konsekvenserna är extremt allvarliga. Dessa ständiga hot och påfrestningar kan allvarligt påverka ekosystemens funktion. Många ekosystem kan inte längre tillhandahålla resurser av samma kvalitet och kvantitet som tidigare, till exempel ren luft och rent vatten eller kontroll av översvämningar och erosion.

Den spanska panterlon, Lynx pardinus, *är ett av världens mest hotade kattdjur. Ett omfattande skyddsarbete, med stöd från EU Lifefonderna,, pågår för att förhindra att den utrotas.*

EU:s naturlagstiftning – ett unikt partnerskap

Människor från alla håll i Europa har uttryckt stor oro över den förlorade biologiska mångfalden. Som svar på detta har EU:s stats- och regeringschefer antagit den högt ställda målsättningen att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald i Europa fram till 2020.

EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv är hörnstenarna i Europas naturskyddslagstiftning. Dessa direktiv är de mest ambitiösa och storskaliga initiativ som någonsin genomförts för att skydda Europas naturarv.

Strimmiga delfiner, Stenella coeruleoalba, *Azorerna, Portugal. Mycket rörliga arter som delfiner behöver skyddas genom samordnade EU-åtgärder.*

Omfattning och mål

Tillsammans gör EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv att alla de 28 medlemsstaterna kan samarbeta inom en och samma starka lagstiftningsram för att skydda EU:s mest utsatta arter och livsmiljöer i hela deras naturliga utbredningsområden inom EU, oberoende av politiska eller administrativa gränser.

Fågeldirektivet, som antogs 1979, har som syfte att skydda alla vilda fåglar och deras viktigaste livsmiljöer inom EU. I **art- och habitatdirektivet,** som antogs 13 år senare (1992), införs åtgärder som mycket liknar de tidigare, men som dessutom omfattar 1 000 andra sällsynta, hotade eller inhemska arter av vilda djur eller växter – tillsammans kallas de ofta viktiga europeiska arter. Det ger också för första gången ett specifikt skydd för cirka 230 sällsynta livsmiljötyper.

Det övergripande målet med de två direktiven är att se till att de arter och livsmiljötyper de skyddar upprätthålls eller återställs till en **positiv bevarandestatus** i hela sina naturliga utbredningsområden inom EU. Det handlar alltså om mer än att bara få dem att sluta minska eller försvinna – syftet är att se till att arterna och livsmiljöerna återhämtar sig så mycket att de blir långsiktigt livskraftiga.

Purpurhäger, Ardea purpurea, *La Dombes-sjön, Frankrike. Fler än 1 000 platser i 19 länder har utsetts för att bevara purpurhägern genom Natura 2000-nätverket.*

Grundläggande krav

Enligt EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv måste medlemsstaterna införa två huvudsakliga uppsättningar med föreskrifter:

- I den första uppsättningen åtgärder anges att medlemsstaterna måste **införa strikta skyddsbestämmelser** för alla europeiska vildfågelarter och andra hotade arter som anges i bilaga IV i art- och habitatdirektivet, både i och utanför Natura 2000-områdena.

- I den andra uppsättningen krävs **att man utser kärnområden** för skydd av de arter och livsmiljötyper som anges i bilaga I och II i art- och habitatdirektivet och bilaga I i fågeldirektivet, samt för flyttfåglar. Tillsammans utgör dessa bestämda områden en del av ett sammanhängande ekologiskt nätverk av naturområden som kallas Natura 2000.

Utöver valet av områden för Natura 2000-nätverket, som görs på rent vetenskaplig grund, måste man vid åtgärder inom ramen för de två direktiven ta hänsyn till de ekonomiska, sociala och kulturella kraven och hur det ser ut regionalt och lokalt i de aktuella områdena.

För att kontrollera om målet för åtgärderna nås, övervakar medlemsstaterna framstegen och rapporterar till Europeiska kommissionen vart sjätte år om statusen för de viktiga europeiska arter och livsmiljöer som finns i det egna landet. Europeiska kommissionen sammanställer sedan informationen för att fastställa den allmänna trenden för varje art och livsmiljö inom EU och huruvida dessa har nått eller är på väg att nå en positiv bevarandestatus.

Ätlig groda, Rana esculenta. *Enligt art- och habitatdirektivet ska man övervaka arten för att se till att utnyttjandet av den är förenligt med att upprätthålla dess positiva bevarandestatus.*

Artskydd

Den första uppsättningen föreskrifter i fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet gäller skyddet för vissa arter i hela deras utbredningsområde inom EU, alltså både i och utanför Natura 2000-områden. Föreskrifterna för artskydd omfattar alla naturligt förekommande vildfågelarter inom EU samt andra arter som anges i bilaga IV i art- och habitatdirektivet.

Det som huvudsakligen krävs är att medlemsstaterna förbjuder följande:

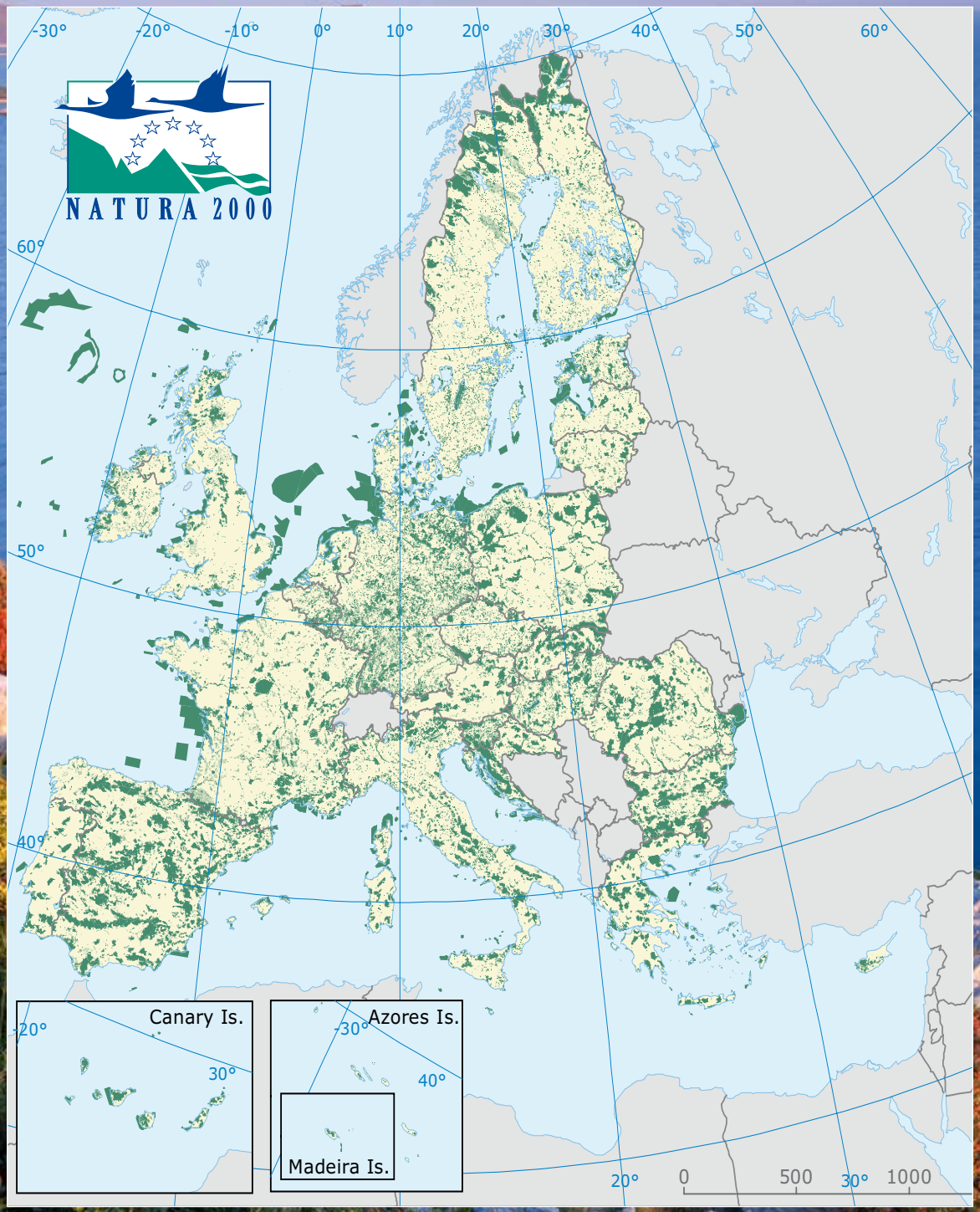
- Alla typer av avsiktlig fångst eller avsiktligt dödande i naturen.
- Avsiktligt störande, till exempel under häckning, uppfödning, dvala och flyttning.
- Försämring eller förstörande av häckningsplatser eller rastplatser.
- Avsiktligt förstörande av bon eller ägg, eller plockande, insamling, avklippning, uppdragning eller förstörande av skyddade växter i naturen.
- Användning av alla urskillningslösa metoder för fångst eller dödande som kan orsaka lokalt försvinnande och allvarliga störningar i populationen för sådana arter.
- Förvaring, transport och försäljning av exemplar hämtade i naturen.

Undantag medges under vissa förutsättningar (till exempel för att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiskeområden och vatten) på villkor att det inte finns någon annan tillfredsställande lösning och att konsekvenserna av dessa undantag inte är oförenliga med direktivens allmänna mål.

Undantagsvis får vissa fåglar som anges i bilaga II i fågeldirektivet jagas, men vid denna jakt måste vissa regler följas. Vidare kan insamling i naturen eller utnyttjande av arter som anges i bilaga V i art- och habitatdirektivet omfattas av förvaltningsåtgärder.

Medlemsstaterna måste utforma särskilda bevarandeområden för atlantisk gråsäl, Halichoerus grypus, *som också kan vara föremål för förvaltningsåtgärder utanför områdena för att dess positiva bevarandestatus ska kunna säkerställas.*

NATURA 2000
-30°
-20°
-10°
0°
10°
20°
30°
40°
50°
60°
60°
50°
40°
Canary Is.
-20°
30°
Azores Is.
-30°
40°
Madeira Is.
20°
0
500
30°
1000

Natura 2000-nätverket – ett samordnat ekologiskt nätverk

Kärnan i de båda naturdirektiven är skapandet av ett gemensamt europeiskt ekologiskt nätverk av naturskyddsområden, som kallas Natura 2000-nätverket. Samtliga 28 medlemsstater har skapat Natura 2000-områden för att bidra till att bevara de sällsynta livsmiljöer och arter som finns på deras respektive territorier.

Hittills har 27 000 områden tagits med i nätverket. Tillsammans täcker de en betydande yta: nästan en femtedel av Europas landyta och en viktig del av de kringliggande haven. Detta gör det till världens största samordnade nätverk av naturskyddsområden.

Artrik medelhavsvegetation i Kornati-arkipelagen i Kroatien.

Fastställande av områden

Områden för Natura 2000-nätverket väljs ut på vetenskaplig grund, för att man ska kunna säkerställa att de bästa områdena inom EU har skydd för viktiga arter och livsmiljöer.

Inom ramen för art- och habitatdirektivet identifierar först varje medlemsstat viktiga områden för de arter och livsmiljöer som finns på landets territorium och föreslår att dessa ska skyddas. Europeiska kommissionen väljer sedan med hjälp av medlemsstaterna, Europeiska miljöbyrån och vetenskapliga experter ut områden som bedöms vara av gemenskapsintresse. Om den nationella listan konstateras vara otillräcklig uppmanas medlemsstaterna att föreslå fler områden för att göra nätverket fullständigt.

När de har valts ut blir **områdena av gemenskapsintresse** en del av Natura 2000-nätverket. Medlemsstaterna har sedan upp till sex år på sig att utse dem till **särskilda bevarandeområden** och införa de nödvändiga förvaltningsåtgärderna för att upprätthålla eller återställa de befintliga arterna och livsmiljöerna till ett gott skick.

Urvalet av områden enligt fågeldirektivet sker något annorlunda. Där klassificeras områden av medlemsstaterna och tas efter bedömning med i Natura 2000-nätverket direkt.

Urvalet av områden av gemenskapsintresse görs på en nivå med nio biogeografiska områden, som vart och ett har en egen karakteristisk kombination av vegetation, klimat, topografi och geologi. Det gör det enklare att säkerställa att hela nätverket blir ekologiskt sammanhängande.

Rödspov, Limosa limosa, *Nederländerna. Arten var vanlig förr, men stammen har försvagats avsevärt de senaste tjugo åren på grund av förändrade jordbruksmetoder.*

Förvaltning av Natura 2000-områden

För alla Natura 2000-områden gäller följande:

- **Man måste undvika skadliga aktiviteter** som i betydande grad kan störa arterna eller försämra de livsmiljöer som området har utsetts för.

- **Man måste vidta positiva bevarandeåtgärder** där det behövs, för att upprätthålla och återställa de befintliga livsmiljöerna och arterna, med hänsyn till de ekonomiska, sociala och kulturella kraven och de regionala och lokala särdragen i de aktuella områdena.

För varje Natura 2000-område ska mål och åtgärder för bevarande anges, med hänsyn till de ekologiska behoven hos de arter och livsmiljöer som är viktiga för EU. Därmed fastställs vilket slags förvaltning som krävs för att upprätthålla och återställa området till en god bevarandestatus.

Även om det inte är obligatoriskt rekommenderas det starkt i art- och habitatdirektivet att man använder Natura 2000-**förvaltningsplaner** som ett verktyg för att sätta upp mål och åtgärder på ett öppet och tydligt sätt. Detta är användbart för att skapa ett samförstånd mellan alla berörda parter och intressegrupper när det gäller de långsiktiga förvaltningslösningarna för området. Det skapar också en känsla av gemensamt ansvar för slutresultatet.

Frivilliga förvaltare talar med lokala bönder, Somerset, Storbritannien. Intressenternas dialog och engagemang är av grundläggande betydelse för att Natura 2000-nätverket ska fungera.

Natura 2000 – en del av ett levande landskap

Även om nätverket inkluderar strikt skyddade naturreservat kännetecknas Natura 2000 av en mycket mer allmän inställning till att bevara och hållbart använda skyddade områden. Inriktningen ligger i hög grad på människor som arbetar med i stället för mot naturen. Eftersom varje område är unikt finns det en stark betoning på att hitta lokala lösningar på lokala förvaltningsfrågor i nära samarbete med markägare, berörda parter och andra intressenter.

I art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet tillämpas ett modernt, flexibelt och inkluderande synsätt på att bevara områden. Där ses människan som en del av naturen, och de två ses som bäst fungerande tillsammans. Därmed kan alla aktörer bidra till att få Natura 2000 att fungera – oavsett om de är offentliga myndigheter, privata markägare och markanvändare, utvecklare, naturvårdsorganisationer, vetenskapliga experter, lokalsamhällen eller enskilda medborgare.

Att samarbeta och föra samman människor är också lämpligt ur praktisk synvinkel. När allt kommer omkring används de flesta Natura 2000-områden redan aktivt och är en del av landsbygden som helhet. Många av områdena är värdefulla för naturen just tack vare hur de har förvaltats hittills, och det kommer att bli viktigt att se till att sådana verksamheter upprätthålls även i framtiden.

Fiskare, Grand-Lieu-sjön, Frankrike. Alla har en roll att spela för att bevara Natura 2000-områden.

Att främja en hållbar utveckling

Fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet stöder principen om hållbar utveckling och integrerad förvaltning.

Målen för dem är inte att hålla samhällsekonomisk verksamhet borta från Natura 2000-områden, utan snarare att den ska bedrivas på ett sådant sätt att man skyddar och värnar om de värdefulla befintliga arterna och livsmiljöerna och bevarar de naturliga ekosystemen i allmänt gott skick för hela samhällets bästa.

Jordbruksmark med får, gräsfält och häckar i Melplash, Dorset, England, Storbritannien.

Natura 2000 medger nya planer och projekt

När det gäller nyutveckling i och kring Natura 2000-områden fastställs i artikel 6 i art- och habitatdirektivet ett tillståndsförfarande för alla planer eller projekt som kan få betydande inverkan på ett eller flera områden, antingen var för sig eller i kombination med andra planer och projekt.

Detta system, som är gemensamt för hela EU, skapar lika villkor för utvecklare och säkerställer att enskilda medlemsstater inte kan få konkurrensfördelar framför andra som har hårdare miljöbestämmelser. Det förhindrar också att ett lands insatser för att skydda den biologiska mångfalden fördärvas av okontrollerad utveckling någon annanstans.

Potentiellt skadliga projekt måste genomgå en lämplig bedömning för att fastställa exakt vilken och hur stor påverkan de kan ha på de befintliga arterna och livsmiljöerna av vikt för EU. Det är sedan upp till de behöriga nationella myndigheterna att besluta om planen eller projektet ska godkännas eller inte. Detta kan göras först när de har konstaterat att de inte kommer att påverka det aktuella området negativt. Man måste bevisa avsaknaden av påverkan, inte förekomsten av den.

Undantag kan dock medges för vissa planer eller projekt om de anses nödvändiga av tvingande skäl på grund av allmänt intresse av största vikt, då det inte finns några andra alternativ och då alla nödvändiga kompensationsåtgärder finns på plats för att säkerställa att Natura 2000-nätverkets övergripande sammanhållning skyddas.

Blåkråka, Coracias garrulus, *Rumänien. Exemplar av arten bygger ibland bo i gamla stenbrott.*

Att investera i framtiden för naturens och människornas bästa

Att ha ett fullt utvecklat Natura 2000-nätverk kommer att uppmuntra till en sammanhängande och resurseffektiv användning av våra värdefulla naturresurser och främja en mer hållbar och inkluderande tillväxtekonomi. Det kan också leda till en mer integrerad och sammanhållen utvecklingspolitik, där man samlar kompletterande ekonomiska verksamheter som är baserade på välfungerande ekosystem.

För att detta ska kunna uppnås behövs dock viktiga ekonomiska investeringar – enligt nuvarande uppskattningar cirka 5,8 miljarder euro per år. Även om medlemsstaterna har huvudansvaret för finansieringen av Natura 2000, så konstateras i art- och habitatdirektivet att det behövs stöd på EU-nivå, och det görs en uttalad koppling mellan att sätta in de nödvändiga bevarandeåtgärderna och tillgången på EU-samfinansiering.

Sedan 1992 har EU:s Lifefond bidragit med 1,2 miljarder euro till demonstrations- och metodinriktade projekt för förvaltning och återställning av Natura 2000-områden i hela Europa. Andra stora EU-fonder för utveckling av jordbruk, landsbygd, hav, fiske och regioner erbjuder viktiga investeringsmöjligheter i Natura 2000, vilket gör det lättare för nätverket att stärka den samhällsekonomiska strukturen och de regionala särdragen i olika delar av Europa.

Dessa investeringar är betydande men ekonomiskt välmotiverade. Som grund för Europas miljöinfrastruktur fungerar Natura 2000 som en viktig resurs för välfungerande ekosystem. Det bidrar med många ekosystemtjänster till samhället, till ett värde av ca 200-300 miljarder euro per år.

Antalet besöksdagar per år i Natura 2000-områden uppskattas till mellan 1,2 och 2,2 miljarder, vilket ger positiva rekreationseffekter värda 5–9 miljarder euro per år.

Utmaningar inför framtiden

Det har tydligt framgått att EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv har tillfört enorma mervärden till samhället, och inneburit många positiva effekter för både natur och människor. De är fortfarande kärnan i EU:s strategi för biologisk mångfald. Men trots de stora framstegen hittills återstår ännu mycket att göra för att nå det högt ställda mål som EU:s medlemsstater har satt upp, nämligen att till 2020 hejda och vända den pågående trenden mot minskad biologisk mångfald i Europa.

De största utmaningarna inför framtiden – som de beskrivs i EU:s strategi för biologisk mångfald – handlar särskilt om att se till att EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv tillämpas fullständigt. Detta innebär att komplettera nätverket i synnerhet i havsmiljön, att säkerställa bra skydd, förvaltning och finansiering av Natura 2000-områden, att öka intressenternas medvetande och engagemang, att säkerställa ett bättre genomförande och förbättra övervakningen av livsmiljöer och arter som är viktiga för Europa.

Dessutom blir det viktigt att insatserna görs mer omfattande och att kraven för skydd och förvaltning av arter och livsmiljöer införlivas i den mer allmänna politiken för mark- och vattenanvändning, både inom och utanför Natura 2000.

Men redan nu ger EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv resultat. Den storskaliga förstörelsen av omfattande livsmiljöer har inte bara minskat – flera arter visar också tecken på återhämtning. Våra kunskaper om vad som behövs för att bevara dem har också ökat betydligt, vilket leder till bättre och mer målinriktade bevarandeåtgärder som i sin tur får mer ekonomiskt stöd från EU.

En ytterligare framgång för direktiven är att de har fört människor samman på vägen mot ett gemensamt mål. Det är tydligt att vi alla måste göra en aktiv insats för att återställa den biologiska mångfalden, men om vi lyckas med det kommer vi att få mångdubbelt tillbaka i form av positiv miljöpåverkan för samhället.

Investeringar i Natura 2000 kommer inte bara att hjälpa EU att nå sitt mål för biologisk mångfald, utan kommer också att säkerställa att man bidrar till de mer allmänna målen för hållbar utveckling som anges i Europa 2020-strategin.

I den medföljande broschyren finns information om vad som uppnåtts med art- och habitatdirektivet.

Mer läsning om Natura 2000 och den biologiska mångfalden inom EU

- *Factsheet on the economic benefits of Natura 2000* (Faktablad om de ekonomiska fördelarna med Natura 2000, 8 sidor, 2013)
- *The Habitats Directive – celebrating 20 years of protecting biodiversity in Europe* (Art- och habitatdirektivet – 20-årsjubileum för skyddet av den biologiska mångfalden i Europa, 52 sidor, 2012)
- *EU Biodiversity Strategy to 2020* (EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2020, 28 sidor, 2011)
- *Investing in Natura 2000 – for nature and people (*Att investera i Natura 2000 – för natur och människor, 24 sidor, 2013)
- *Building a Green Infrastructure for Europe* (Att bygga en miljövänlig infrastruktur för Europa, 24 sidor, 2013)
- *Invasive Alien Species – a European Union response* (Invasiva främmande arter – en respons från Europeiska unionen, 24 sidor, 2014)

Samtliga finns på hemsidan om natur och biologisk mångfald från Generaldirektoratet för miljö:
http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Andra användbara webblänkar

- Natura 2000-tilldelningsprogrammet: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- EU Lifeprogrammet: http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm
- Natura 2000-översiktskartan: http://natura2000.eea.europa.eu

Foto

Omslagsfoto: Puffins, *Fratercula arctica*, on Farne Islands, Scotland, UK © Hans Christoph Kappel/naturepl.com
Sidan 4: Wildflower meadow on the slopes of Mont Blanc, France © Nando Machado Photography/iStock
Sidan 5 från vänster till höger: Mediterranean sea © iStock; Beech forest, Hessen, Germany © Christian Mueringer/iStock; Kemeri bog, Latvia © Ludmila Smite/iStock; Sand dunes, Waddensea, Netherlands © iStock.
Sidorna 6–7: Dewerstone Wood, Devon, England, UK © Ross Hoddinott/2020VISION
Sidorna 8–9: Wild Iberian lynx, *Lynx pardinus*, Sierra de Andujar Natural Park, Andalucia, Spain © Oriol Alamany/naturepl.com
Sidorna 10–11: Striped dolphins, *Stenella coeruleoalba*, Azores, Portugal © Doug Perrine/naturepl.com
Sidan 11 från vänster till höger: Schreiber's lizard, *Lacerta schreiberi*, Geres National Park, Portugal © Luis Quinta/naturepl.com; Gannets, *Morus bassanus*, County Down, Republic of Ireland © Robert Thompson/naturepl.com; Marsh fritillary butterfly, *Euphydryas aurinia* © Jim Asher; Snowdrops, *Galanthus nivalis* © Ernie Janes/naturepl.com; Great Capricorn beetle, *Cerambyx cerdo* © J. Hlasek
Sidorna 12–13: Purple heron, *Ardea purpurea*, catching small fish, La Dombes Lake Area, France © David Pattyn/naturepl.com
Sidorna 14–15: The edible frog, *Rana esculenta* © Stefan Huwiler/naturepl.com
Sidorna 16–17: Atlantic grey seal, *Halichoerus grypus*. Member States are required to apply a strict species protection regime across the EU for this species © Alex Mustard/naturepl.com
Sidorna 18–19: Species-rich Mediterranean scrub, Kornati NP, Croatia © Wild Wonders of Europe/Popp-Hackner/naturepl.com
Sidan 19 från vänster till höger: Black-veined white butterfly, *Aporia crataegi*, feeding on Viper's bugloss, *Echium vulgare*, Lagadin region, Lake Ohrid, Galicica © David Maitland/naturepl.com; Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Varndell/naturepl.com; Riisitunturi National Park, Finland © Wild Wonders of Europe/Zacek/naturepl.com; Danube sturgeon, *Acipenser gueldenstaedti* © Frei/ARCO/naturepl.com
Sidorna 20–21: Black-tailed godwit © Paul Hobson/naturepl.com
Sidorna 22–23: Voluntary wardens talking to local farmers, Somerset, UK © Nick Turner/naturepl.com
Sidorna 24–25: Party of fishermen using seine nets, Lac de Grandlieu, Passay, Loire Atlantique, France © Loic Poidevin/naturepl.com
Sidorna 26–27: Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Varndell/naturepl.com
Sidan 27 från vänster till höger: Danube delta rewilding area, Romania © Magnus Lundgren/naturepl.com; Piles of wood timber trunks lumber yard, Germany © CreativeNature_nl www.gettyimages.com; Lakenheath Fen RSPB Reserve, Suffolk © Terry Whittaker/naturepl.com
Sidorna 28–29: European Roller, *Coracias garrulus*, Romania © Stefan Widstrand/naturepl.com
Sidorna 30–31: Looking out over mountains from summit, Queyras, France © Pascal Tordeux/naturepl.com
Sidorna 32–33: Footpath stile over dry stone wall, overlooking Lake Windermere, Lake District, Cumbria, England © Adam Burton/naturepl.com
Sidan 34: Whooper swans, *Cygnus cygnus*, group in flight at dusk, Lancashire, UK © Ben Hall/naturepl.com

En flock sångsvanar, Cygnus cygnus, *flyger i skymningen, Lancashire, Storbritannien.*

KH-05-14-026-SV-N

Publikationsbyrån

ISBN 978-92-79-45627-5
doi:10.2779/172336